

Slimību profilakses un
kontroles centrs

PUBLISKAIS PĀRSKATS

2018

Rīga, 2019

PRIEKŠVārds

Slimību profilakses un kontroles centra

direktore **Iveta Gavare**

Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC) 2018. gadā sekmīgi darbojies vairākās jau zināmās savas kompetences jomās, nodrošinot epidemioloģisko uzraudzību valstī, veidojot dažādus veselības veicināšanas pasākumus, analizējot sabiedrības veselības statistikas informāciju, kā arī uzsākot darbu pie SPKC jaunajām funkcijām, kas saistītas ar pacientu drošības jautājumiem un veselības aprūpes rezultātīvo rādītāju izstrādi.

Uzraugot epidemioloģisko drošību valstī, gripas sezonā tika turpināts tās monitorings, īpašu uzmanību pievēršot iedzīvotāju informēšanai par nepieciešamību vakcinēties. Ievērojami uzlabojies sabiedrības informētības līmenis par vakcinācijas jautājumiem, turklāt ne tikai gripas, bet arī citu vakcīnregulējamo infekcijas slimību gadījumā, par ko liecina vakcinācijas aptveres rādītāju stabilitāte. Varam secināt, ka tas ir viens no iemesliem, kāpēc Latvijā izdevās apturēt masalu saslimšanas gadījumu tālāku izplatīšanos 2018.gadā.

Jau otro gadu SPKC turpina informēšanas kampaņu par nepieciešamību vakcinēties pret cilvēka papilomas vīrusu (CPV), sākotnēji uzrunājot ārstus profesionāļus, ģimenes ārstus un māsas, bet pagājušajā gadā tika uzrunātas meitenes un viņu vecāki. Atsaucība bija liela, par ko liecina vakcinācijas aptveres pieaugums.

Īpašs darbs 2018.gadā tika vērsts uz SPKC jauno funkciju pilveidošanu turpinot veselības aprūpes novērtēšanas pilnveidošanu Latvijā, veidojot vienotu sistēmu, lai pēc noteiktiem rādītājiem varētu novērtēt ārstniecības iestāžu darbību, sekot tās izmaiņām dinamikā un atpazīt būtiskākās atšķirības. Izstrādāti metodiskie materiāli par pacientu drošības jautājumiem, organizējot un pārrunājot ar ārstniecības iestāžu pārstāvjiem, kā arī apzinot un izplatot labo praksi arī citās ārstniecības iestādēs. SPKC speciālisti izstrādājuši kritērijus kā šo labo praksi novērtēt – ar attiecīgo informāciju plašāk iespējams iepazīties mūsu mājaslapā.

2018. gadā veselības veicināšanas jomā tika uzsāktas divas jaunas tēmas – par sauļošanās un kosmētiskā iedeguma radītajiem riskiem – tika realizēta kampaņa “Necepies” un par lēkšanu ūdenī “Pārgalvis = Bezgalvis”. Šīs kampaņas, īpaši karstajā vasarā, sabiedrībā radīja vēlamu efektu, cilvēki iesaistījās diskusijās, dalījās ar ziņām sociālajos medijos.

SPKC speciālisti piedalās vairākos starptautiskajos projektos, kas vērsti uz depresiju mazināšanu, veselīga uztura un fizisko aktivitāšu veicināšanu, vienotu rīcību vakcinācijas jomā.

Liela atbalstu SPKC saņem no sadarbības partneriem – pašvaldībām, izglītības iestādēm, nevalstiskajām un starptautiskajām organizācijām.

Slimību profilakses un kontroles centra darbības mērķis ir vienotas sabiedrības izpratnes veidošana par veselīgu dzīvesveidu, lai veicinātu mūsu nozīmīgāko vērtību – veselību.

SAĪSINĀJUMI

AIDS	iegūtais imūndeficīta sindroms - imūndeficīta vīrusu (HIV) pēdējā, dzīvību apdraudošā pakāpe (no angļu val.: <i>Acquired immunodeficiency syndrome</i>)
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
HIV	Cilvēka imūndeficīta vīruss (no angļu val.: <i>Human immunodeficiency virus</i>)
NMPD	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
NVD	Nacionālais veselības dienests
PB	Pasaules Banka
PKUS	Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca
PVO	Pasaules Veselības organizācija
RAKUS	Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
VM	Veselības ministrija

Slimību profilakses un kontroles centrs

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centru kā datu avotu. Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti.

Slimību profilakses un kontroles centra 2017.gada publiskais pārskats izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 5.maija noteikumiem Nr. 413 "Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem"

SATURS

Priekšvārds	2
Saīsinājumi	4
1. PAMATINFORMĀCIJA	6
1.1. Slimību profilakses un kontroles centra juridiskais statuss	6
1.2. Slimību profilakses un kontroles centra funkcijas	6
1.3. Slimību profilakses un kontroles centra uzdevumi	6
2. SPKC BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS	9
2.1. Slimību profilakses un kontroles centra kopējais finansējums un tā izlietojums	9
2.2. Valsts budžeta programmu finansējums un tā izlietojums	10
3. SPKC KREDITORU SAISTĪBAS	15
4. PERSONĀLS	16
5. SPKC DARBĪBAS REZULTĀTI	18
5.1. Sabiedrības veselības monitorings, neinfekcijas slimību uzraudzība un sabiedrības veselību ietekmējošo faktoru izvērtēšana	18
5.2. Sabiedrības veselības un veselības aprūpes statistiskās informācijas iegūšana, apkopošana, apstrāde un analīze	19
5.3. Metodiskā atbalsta sniegšana ārstniecības iestādēm ārstniecības kvalitātes un pacientu drošības jautājumos	20
5.4. Veselības veicināšanas pasākumu īstenošanas koordinēšana valsts un reģionālajā līmenī 2018. gadā	21
5.5. Nodrošināt epidemioloģiskās drošības pasākumus valstī, ieskaitot pretepidēmijas pasākumus infekcijas slimību perēkļos, infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzību un imunizācijas plāna koordināciju	23
6. SPKC REALIZĒTAIS EIROPAS SOCIĀLĀ FONDA 9.2.4.2.PASĀKUMA PROJEKTS	26
7. SPKC REALIZĒTĀ STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	28
8. SPKC KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	30
9. SPKC 2019. GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI	31

PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Slimību profilakses un kontroles centra juridiskais statuss

SPKC ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas tika izveidota 2012.gada 1.aprīlī saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 21.februāra rīkojumu Nr. 101 "Par Slimību profilakses un kontroles centra izveidošanu un VM un Zemkopības ministrijas padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu reorganizāciju".

SPKC darbības mērķis ir īstenot valstī sabiedrības veselības politiku epidemioloģiskās drošības un slimību profilakses apakšjomās, kā arī nodrošināt veselības veicināšanas politikas īstenošanu un koordināciju.

SPKC darbību nosaka 2012.gada 3.aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr. 241 "Slimību profilakses un kontroles centra nolikums".

SPKC juridiskā adrese – Dunties iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, Latvija; nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr. 90009756700.

SPKC darbinieki strādā reģionālajās struktūrvienībās Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē, Valmierā, Gulbenē, Jelgavā, Jēkabpilī, Liepājā un Ventspilī.

1.2. Slimību profilakses un kontroles centra funkcijas

- Izstrādāt uz zinātniskiem pierādījumiem balstītus un labākajai starptautiskajai praksei atbilstošus priekšlikumus veselības aprūpes un sabiedrības veselības politikas veidošanai un sniegt priekšlikumus par šīs politikas prioritātēm;
- veikt neinfekcijas slimību uzraudzību, kā arī izvērtēt faktorus, kuri var ietekmēt iedzīvotāju veselību;
- veikt infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzību, monitoringu un izlūkošanu;
- organizēt infekcijas slimību profilakses un izplatības ierobežošanas pasākumus, tai skaitā pasākumus iedzīvotāju grupās, kas pakļautas paaugstinātam infekciju riskam vai piederīgas īpašām riska grupām;
- koordinēt un pārraudzīt politikas plānošanas dokumentu izpildi epidemioloģiskās drošības apakšjomā;
- iegūt, apkopot, apstrādāt un analizēt sabiedrības veselības un veselības aprūpes statistikas informāciju;
- veikt sabiedrības veselības monitoringu;
- nodrošināt metodisko atbalstu ārstniecības iestādēm ārstniecības kvalitātes un pacientu drošības jautājumos.
- sagatavot izstrādājamo klīnisko vadlīniju sarakstu, izvērtēt klīniskās vadlīnijas un nodrošināt to ieviešanas metodisko vadību.

1.3. Slimību profilakses un kontroles centra uzdevumi

- Izstrādāt slimību profilakses un veselības veicināšanas programmas un veikt to īstenošanas metodisko vadību:
  - valsts un reģionālā līmenī koordinēt veselības veicināšanas pasākumu īstenošanu;
  - informēt sabiedrības grupas jautājumos, kas ietekmē veselību un dzīvesveidu.
- nodrošināt infekcijas slimību gadījumu un uzliesmojumu epidemioloģisko izmeklēšanu un pretepidēmijas pasākumu organizēšanu infekcijas slimību perēkļos, veikt epidemioloģisko datu

analīzi, riska novērtēšanu, piedalīties ārkārtas situāciju pārvaldīšanā un epidēmijas (pandēmijas) draudu novēršanā;

- plānot iedzīvotāju vakcināciju, apkopot vakcinācijas iestāžu vakcīnu pasūtījumus un pasūtīt vakcīnas no zāļu lieltirgotavām, nodrošināt vakcinācijas monitoringu, statistisko datu apkopošanu un analīzi, veikt vakcinācijas komplikāciju gadījumu monitoringu un epidemioloģisko izmeklēšanu;
- sagatavot informāciju, izstrādāt metodiskos ieteikumus un sniegt metodisko atbalstu valsts un pašvaldību institūcijām, ārstniecības iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, citām juridiskām un fiziskām personām jautājumos, kas saistīti ar epidemioloģisko drošību, slimību profilaksi un veselības veicināšanu;
- iegūt, apkopot, apstrādāt, analizēt, publicēt un izplatīt iekšzemes un ārvalstu datu lietotājiem nepieciešamo valsts statistisko informāciju (kopsavilkumu) par veselības aprūpes pakalpojumiem, iedzīvotāju veselības stāvokli, infekcijas slimībām, veselības riska faktoriem, sabiedrības veselības problēmām, atkarības slimībām un garīgo veselību;
- plānot, metodiski vadīt, organizēt, koordinēt un veikt pētījumus sabiedrības veselības jomā;
- veidot un attīstīt nacionālo informācijas un monitoringa sistēmu attiecībā uz infekcijas slimībām un koordinēt minētās sistēmas darbību;
- atbilstoši kompetencei sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, privātpersonām, starptautiskajām institūcijām un organizācijām, nodrošinot informācijas un pieredzes apmaiņu, apmācību un kopīgu projektu īstenošanu, pārstāvēt valsts intereses starptautiskajās organizācijās, ES institūcijās un starptautiskajos pasākumos;
- piedalīties normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu projektu sagatavošanā un izvērtēšanā;
- organizēt HIV profilakses punktu darba nodrošinājumam nepieciešamo zāļu un medicīnisko ierīču plānošanu, iepirkšanu, uzglabāšanu, uzskaiti un sadali;
- veidot, uzturēt un papildināt šādas SPKC pārziņā esošās valsts informācijas sistēmas un datubāzes:
  - Valsts infekcijas slimību uzraudzības un monitoringa sistēmu (VISUMS);
  - HIV/AIDS gadījumu valsts reģistru;
  - iedzīvotāju genoma valsts reģistru;
  - jaundzimušo reģistru;
  - ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistru;
  - veselības aprūpes nozares valsts statistisko pārskatu datubāzi;
  - Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datubāzi;
  - stacionāro gultu fonda izmantošanas datubāzi;
  - sabiedrības veselības monitoringa un ziņošanas sistēmu;
  - datu prezentācijas sistēmu.
- nodrošināt CSP, PVO, Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru, ES Statistikas biroju EUROSTAT un citas Latvijas un starptautiskās institūcijas ar SPKC rīcībā esošo informāciju;
- nodrošināt ES Infekcijas slimību agrīnās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmas (EWRS) darbības uzturēšanu un koordinēšanu;
- nodrošināt PVO un ECDC fokālo punktu, kā arī Eiropas epidemioloģiskās uzraudzības sistēmas (TESSy) koordinators pienākumu izpildi;
- nodrošināt valsts specializētā centra funkciju dalībai Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra uzturētājā Eiropas Informācijas tīklā par narkotikām un narkomāniju (Reitox) atbilstoši

Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 12.decembra Regulai (EK) Nr. 1920/2006 par Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru un atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 15. novembra Regulai (ES) 2017/2101, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1920/2006 attiecībā uz informācijas apmaiņu, agrīnās brīdināšanas sistēmu un riska novērtēšanu saistībā ar jaunām psihoaktīvām vielām (turpmāk – regula 2017/2101);

- nodrošināt informācijas apmaiņu starp Eiropas Informācijas tīkla par narkotikām un narkomāniju (Reitox) valsts specializēto centru, Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru un Eiropolu par jaunām psihoaktīvām vielām, to atklāšanu un identificēšanu, lietošanu un lietošanas paradumiem, šo vielu izgatavošanu, ieguvī, izplatīšanu un izplatīšanas metodēm, nelikumīgu tirdzniecību un komerciālo, medicīnisko un zinātnisko pielietojumu, kā arī iespējamiem un apzinātajiem riskiem atbilstoši regulai 2017/2101;

2. SPKC BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

2.1. Slimību profilakses un kontroles centra kopējais finansējums un tā izlietojums

SPKC 2018.gada kopējais finansējums (valsts budžeta līdzekļu dotācija, ārvalstu finanšu palīdzība, kā arī ieņēmumi no maksas pakalpojumiem) un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 1.

Tabula Nr. 1

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Pārskata gadā		Faktiskā izpilde, %
		Apstiprināts likumā, EUR	Budžeta izpilde, EUR	
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	4 298 221	4 266 236	99.26
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, t.sk.	4 141 481	4 122 197	99.53
1.1.1.	Apakšprogramma "Rezidentu apmācība"	2 398	2 397	
1.1.2.	Apakšprogramma "Slimību profilakses nodrošināšana"	3 343 599	3 332 482	
1.1.3.	Apakšprogramma "Veselības veicināšana"	238 715	238 715	
1.1.4.	Apakšprogramma "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana" (2014-2020)	455 631	450 981	
1.1.5.	Apakšprogramma "Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta nodrošināšana"	72 760	72 752	
1.1.6.	Apakšprogramma "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana"	28 378	24 870	
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība, t.sk	143 025	143 025	100.0
1.2.1.	Apakšprogramma "Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana"	72 760	72 760	
1.2.2.	Apakšprogramma "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana"	70265	70 265	
1.3.	Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem	13 715	1 014	7.39
2.	Izdevumi (kopā):	4 335 604	4 297 534	99.12
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	4 294 086	4 257 537	99.15
2.1.1.	Atalgojums	1 909 766	1 887 901	
2.1.2.	Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	591 789	588 781	
2.1.3.	Komandējumi	75 285	74 683	
2.1.4.	Pakalpojumi	452 476	444 810	
2.1.5.	Preces, krājumi, inventārs un c.	78 075	75 611	
2.1.6.	Pakalpojumus, kurus budžeta iestāde apmaksā noteikto funkciju ietvaros	1 157 946	1 157 002	
2.1.7.	Atmaksas valsts budžetā (ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajiem projektiem)	28 749	28 749	
2.2.	Kapitālie izdevumi	41518	39997	96.34

2.2. Valsts budžeta programmu finansējums un tā izlietojums

Atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2018.gadam" SPKC budžetu veidoja valsts budžeta programmas:

- 02.04.00 "Medicīnas izglītība" apakšprogramma "Rezidentu apmācība". Piešķirtais valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr.2;
- 46.03.00 "Veselības nozares uzraudzība" apakšprogramma "Slimību profilakses nodrošināšana". Piešķirtais valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr.3;
- 46.04.00 "Veselības nozares uzraudzība" apakšprogramma "Veselības veicināšana". Piešķirtais valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr.4;
- 63.07.00 "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogramma "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana (2014-2020)". Apakšprogrammā tika realizēti trīs projekti. Piešķirtais valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr.5;
- 70.06.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogramma "Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana", kas tiek realizēta divos resursu avotos – dotācija un ārvalstu finanšu palīdzība. Kopējais piešķirtais budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr.6;
- 70.07.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogramma "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana". Apakšprogrammas pasākuma "Eiropas Komisijas Sabiedrības veselības programmas 2008-2013 projektu un pasākumu īstenošana" ietvaros tika realizēti divi projekti un apakšprogrammas pasākuma "Eiropas Komisijas trešās Savienības rīcības programmas veselības jomā (2014-2020.gads) projektu un pasākumu īstenošana" ietvaros tika realizēti trīs projekti. Kopējie piešķirtie finanšu līdzekļi veidojas no diviem resursu avotiem - dotācija un ārvalstu finanšu palīdzība. Kopējais apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr.7;
- 73.06.00 "Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti", apakšprogramma "Ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošana veselības nozarē". Apakšprogrammā tika realizēti trīs projekti. Piešķirtais finanšu līdzekļu (ārvalstu finanšu palīdzība) apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr.8.

Tabula Nr. 2

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmas 02.04.00 "Medicīnas izglītība" apakšprogrammā "Rezidentu apmācība"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2017.gadā (faktiskā izpilde), EUR	2018.gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	2 143	2398	2397
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	2 143	2398	2397
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0		
2.	Izdevumi (kopā):	2 143	2398	2397
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	2 143	2398	2397
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

Budžeta apakšprogramma tika atvērta 2017.gada 4.ceturksnī. Finansējums 2018.gadam, saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas "Medicīnas izglītība" apakšprogrammā "Rezidentu apmācība" dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem, sākotnēji bija plānots

lielāks, bet saistībā ar to, ka 2018.gada sākumā rezidents pārtrauca darba attiecības, finansējums apropriācijas kārtā tika pārdalīts citām apakšprogrammām.

Tabula Nr. 3

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmas 46.03.00 "Veselības nozares uzraudzība" apakšprogrammā "Slimību profilakses nodrošināšana"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2017.gadā (faktiskā izpilde), EUR	2018.gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	3 310 504	3 357 314	3 344 613
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	3 309 490	3 343 599	3 332 482
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 014	13 715	1014
2.	Izdevumi (kopā):	3 310 504	3 357 314	3 333 496
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	3 144 619	3 315 796	3 293 499
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	165 885	41 518	39 997

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas "Veselības nozares uzraudzība" apakšprogrammā "Slimību profilakses nodrošināšana" dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2018.gadā plānota 3 343 599 EUR apmērā, bet pašu ieņēmumi plānoti 13 715 EUR, kas kopā ir 3 357 314 EUR. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, 2018.gadā SPKC saņemtā dotācija ir lielāka par 34 109 EUR. Finansējuma palielinājums saistīts ar iestādes funkciju un uzdevumu palielināšanos, kas notika saistībā ar Valsts sporta medicīnas centra reorganizāciju, kā arī Nacionālā Veselības dienesta funkciju un uzdevuma nodošanu SPKC, un vienas amata vietas pārceļšanu uz SPKC. Visas paredzētās aktivitātes pārskata periodā ir veiktas.

Tabula Nr. 4

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmā 46.04.00 "Veselības nozares uzraudzība" apakšprogrammā "Veselības veicināšana"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2017.gadā (faktiskā izpilde), EUR	2018.gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	238 690	238 715	238 715
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	238 690	238 715	238 715
2.	Izdevumi (kopā):	238 690	238 715	238 715
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	238 690	238 715	238 715

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas "Veselības nozares uzraudzība" apakšprogrammā "Veselības veicināšana" dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2018.gadā plānota 238 715 EUR apmērā. 2017.gada kopējie faktiskie izdevumi bija atbilstoši plānotajiem. Visas paredzētās aktivitātes Veselīgo skolu tīklam un sabiedrības veselības veicināšanas pasākumiem pārskata periodā tika veiktas.

Tabula Nr. 5

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmā 63.07.00 "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammā "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana (2014-2020)"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2017.gadā (faktiskā izpilde), EUR	2018.gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	211 218	455 631	450 981
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	211 218	455 631	450 981
2.	Izdevumi (kopā):	211 218	455 631	450 981
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	211 218	455 631	450 981

SPKC piedalās Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošanā (2014-2020) specifiskajā atbalsta mērķī 9.2.3. "Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešanas prioritāro jomu ietvaros" un 9.2.4.1. "Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi" kā sadarbības partneris, bet specifiskajā atbalsta mērķī 9.2.4.2. "Slimību profilakses un kontroles centra organizēti vietēja mēroga pasākumi sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei pašvaldībās" kā finansējuma saņēmējs. ESF mērķu 9.2.3., 9.2.4.1. un 9.2.4.2. pasākumos visas paredzētās atbalsta darbības/ aktivitātes 2018.gadā tika veiktas.

Tabula Nr. 6

Valsts budžeta līdzekļu un ārvalstu finanšu palīdzības finanšu līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmas 70.06.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammā "Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2017.gadā (faktiskā izpilde), EUR	2018.gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	145 514	145 520	145 512
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	72 754	72 760	72 752
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	72 760	72 760	72 760
2.	Izdevumi (kopā):	145 514	145 520	145 512
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	145 514	145 520	145 512
2.2.	Kapitālie izdevumi	0	0	0

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammā "Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana" dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem tika plānota 72 760 EUR apmērā un ārvalstu finanšu palīdzības finansējums 72 760 EUR apmērā, bet faktiskā izpilde bija mazāka par 8 EUR. Visi paredzētie projekta pasākumi un aktivitātes 2018.gadā tika veiktas.

Tabula Nr. 7

Valsts budžeta līdzekļu un ārvalstu finanšu palīdzība finanšu līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmas 70.07.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammā "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2017. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2018. gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	58 086	98 643	95 135
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	38 081	28 378	24 870
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	20 005	70 265	70 265
2.	Izdevumi (kopā):	90 239	134 876	125 360
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	90 239	134 876	125 360

SPKC realizē vairākus projektus vienas budžeta apakšprogrammas pasākuma "Eiropas Komisijas Sabiedrības veselības programmas 2008-2013 projektu un pasākumu īstenošana" ietvaros. Budžeta apakšprogrammas pasākuma "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana – Eiropas Komisijas trešās Savienības rīcības programmas veselības jomā (2014.–2020.gadam) projektu un pasākumu īstenošana" tiek realizēti trīs projekti: Nr.677024 "Veicināt rekomendāciju attiecībā uz reto slimību politiku, informāciju un datiem ieviešanu" (RD-ACTION), Nr.677063 "Vienotā rīcība par uzturu un fiziskajām aktivitātēm" (JANPA) un Nr.677085 "HIV un pavadošo infekcijas slimību profilakse un kaitējuma mazināšana" (HA-REACT).

Saskaņā ar apstiprinātiem Finansēšanas plāniem un Tāmēm valsts budžeta programmas "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammas "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana" dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2018.gadā tika plānota 28378 EUR apmērā un ārvalstu finanšu palīdzība 70 265 EUR apmērā. Plānoto ieņēmumu un izdevumu starpība 36233 EUR apmērā saistās ar iepriekšējo periodu ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļu atlikuma pārcelšanu. Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, 2018.gadā projektu finansējums palielinājies, jo projektos bija jānodrošina vairāk aktivitāšu nekā 2017.gadā. Visi paredzētie projektu pasākumi un aktivitātes 2018.gadā tika veiktas.

Tabula Nr. 8

Ārvalstu finanšu palīdzības finanšu līdzekļu, kas iestrādāti valsts budžetā, apjoms un finansējuma izlietojums programmas 73.06.00 "Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti" apakšprogrammā "Ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošana veselības nozarē"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2017.gadā (faktiskā izpilde), EUR	2018.gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	2 381		
1.1.	Ārvalstu finanšu palīdzība	921		
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība (ieņēmumi no citu valstu finanšu palīdzības)	1 460		
2.	Izdevumi (kopā):	1 308	1150	1073
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	1 308	1073	1073

Saskaņā ar apstiprinātiem Finansēšanas plāniem un Tāmēm valsts budžeta programmas “Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti” apakšprogrammā “Ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošana veselības nozarē” SPKC 2018.gadā pabeidza īstenot šādus projektus - Starptautiskais priekšlaicīgas mirstības un tās cēloņu salīdzinājums Ziemeļu dimensijas partnerības dalībvalstīs izmantojot potenciāli zaudēto dzīves gadu (PYLL) indikatoru” un “Ceturtais Globālais ziņojums par ceļu satiksmes drošību (GSRRS4)”.

Ārvalstu finanšu palīdzības faktiskā izpilde bija 1 073 EUR, jo projektu pasākumu nodrošināšanai 2018.gadā bija nepieciešami mazāki finanšu līdzekļi, nekā sākotnēji plānoti. Ar projektu nodrošināšanu saistītie plānotie pasākumi un aktivitātes tika veiktas pilnā apmērā.

3. SPKC KREDITORU SAISTĪBAS

Tabula Nr. 9

SPKC kreditoru saistības

Nosaukums	Uz 2019. gada Sākumu, EUR	Uz 2018. gada sākumu, EUR	Izmaiņas (+,-) pret 2018. gada sākumu, EUR
Kreditori - kopā	212 310	142 895	+69 415
1. Ilgtermiņa saistības	-	-	-
1.1. Ilgtermiņa saistības par saņemtajiem avansiem	-	-	-
1.2. Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	-	-	-
2. Īstermiņa saistības	212 310	142 895	+69 415
2.1. Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem	107 022	39 785	+67 237
2.2. Īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem		-	-
2.3. Īstermiņa uzkrātās saistības	105 084	102 542	+2 542
2.4. Īstermiņa saistības par ārvalstu finanšu palīdzību un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem pasākumiem		-	-
2.5. Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)	0	550	-550
2.6. Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi	0	0	0
2.7. Pārējās īstermiņa saistības	204	18	+186

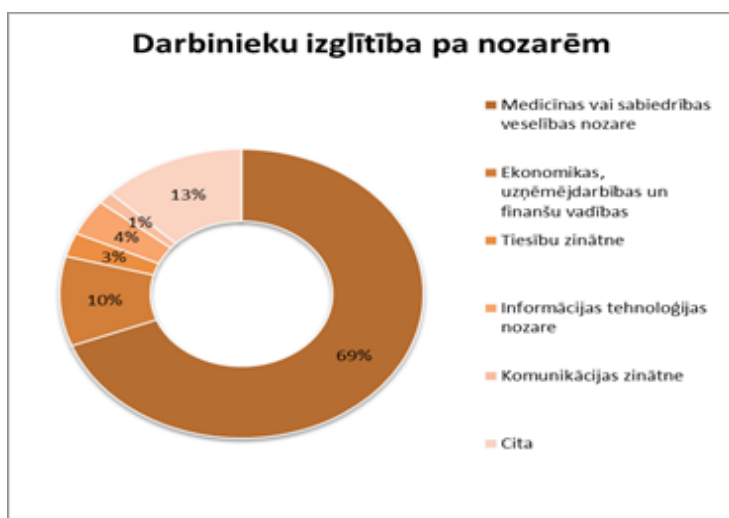
SPKC nav izveidojušās ilgtermiņa saistības. Kopējās īstermiņa saistības uz 2019.gada sākumu, salīdzinoši ar kopējo īstermiņa saistību atlikumu uz iepriekšējā gada sākumu, ir palielinājušās par 69 415 EUR. Uz 2019.gada sākumu salīdzinoši ar iepriekšējo gadu palielinājušās saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem par 67 237 EUR. Tas skaidrojams ar to, ka 2018.gada decembra beigās ir saņemts rēķins 47 396 EUR apmērā par Bērnu antropometrisko parametru un skolu vides pētījuma 2. posma izpildi, kur rēķina apmaksas termiņš bija 2019.gada janvāris. Pārējo saistību pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem palielinājums uz 2019.gada sākumu ir par medicīnas preču un materiālu iegādi un citiem pakalpojumiem. Izmaiņas pārējos kreditoru posteņos ir nebūtiskas, palielinājušās uzkrātās saistības par 2 542 EUR, samazinājušies norēķini uz gada beigām par darba samaksu un ieturējumiem 550 EUR apmērā, kā arī palielinājušās pārējās saistības par 186 EUR.

4. PERSONĀLS

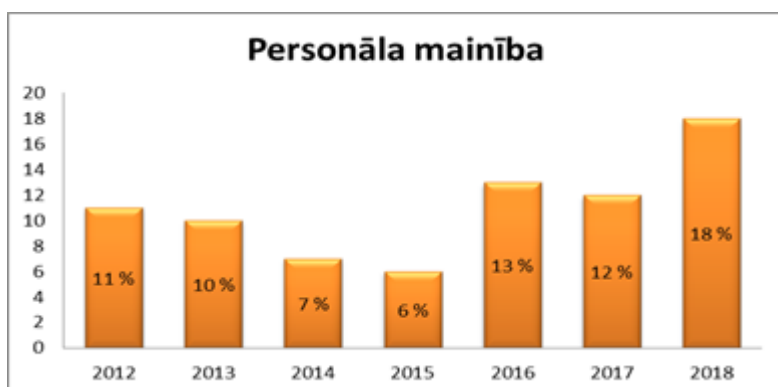
2018.gadā SPKC bija 164,75 amata vietas, no tām 15 ierēdņu amati un 149,75 – darbinieki. Vidējais nodarbināto skaits 2018.gadā bija 157, t.sk. 15 ierēdņi un 142 darbinieki.

SPKC lielākā vērtība ir augsti izglītoti un profesionāli darbinieki. 83% SPKC darbiniekiem ir augstākā izglītība (t.sk. 51% maģistra grāds un 4% jeb 6 darbiniekiem ir doktora zinātniskais grāds), 69% darbiniekiem ir augstākā vai profesionālā vidējā izglītība medicīnas vai sabiedrības veselības jomā.

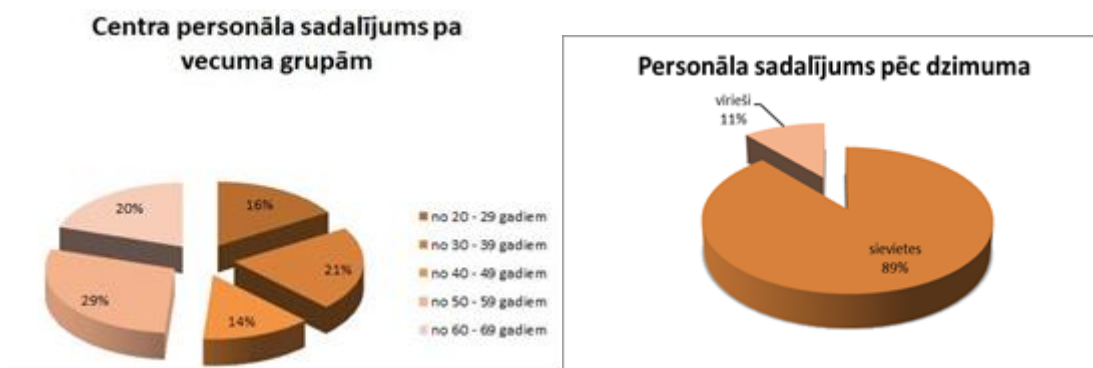

2018.gadā bija 18% personāla mainība, darbu SPKC uzsāka 28 darbinieki, pārtrauca - 20 darbinieki.

No visiem SPKC darbiniekiem 87% ir sievietes, 11% - vīrieši. Visvairāk darbinieku ir vecuma grupā no 50 līdz 59 gadiem, vidējais SPKC darbinieku vecums ir 46 gadi.

Pārskata gadā darbinieki pilnveidojuši savas profesionālās zināšanas, apmeklējot dažādus ārējus mācību seminārus, kursus un pieredzes apmaiņas pasākumus ārvalstīs, uzzinot jaunākās aktualitātes savā nozarē.

SPKC iekšējās kontroles sistēmas izveidošana, uzraudzība un uzlabošana tiek īstenota atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada 8.maija noteikumiem Nr. 326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs", paredzot nepieciešamos risku vadības, uzraudzības, kontroles un pārvaldības pasākumus.

Pārskata gadā tika turpināta vienotas SPKC vadības sistēmas izveide, aptverot kvalitātes un risku vadības, darba aizsardzības un IT drošības pārvaldības jomas, lai nodrošinātu efektīvu procesu pārvaldību un SPKC iekšējās kontroles sistēmas pilnveidi un attīstību. Ir veikti SPKC procesu un informācijas sistēmu drošības risku pārvaldības sistēmas pilnveides pasākumi, kas ietver novērtēšanas metodes un kontroles pasākumu izpildes uzraudzības pilnveidi. Vadības sistēmu jomu pilnveidei veikta saistošās dokumentācijas pārskate un aktualizācija, jaunu procesu aprakstu izstrāde, kā arī procesu kartes aktualizācija.

2018.gadā SPKC turpināja īstenot pasākumus vadības un iekšējās kontroles sistēmas attīstībai, radot stratēģisko mērķu sasniegšanai piemērotu darbības vidi un virzoties uz:

- vienkāršiem, skaidri definētiem un standartizētiem iekšējiem procesiem, nodrošinot, ka ir noteikta vienota kārtība procesu izpildei;
- procesu efektivitātes kritēriju sistēmas ieviešanu, nodrošinot procesu efektivitātes izvērtēšanu un nepieciešamo pilnveidojumu veikšanu;
- iekšējo auditu un revīzijas iestāžu atzinumiem par iekšējās kontroles sistēmas darbību SPKC, kuros nav konstatēti trūkumi, kuriem ir būtiska ietekme uz sistēmas darbību.

SPKC ir identificēti korupcijas un interešu konflikta riski, kā arī noteikti korupcijas riskiem pakļautie amati, lai netiktu pieļauta iespēja izmantot nodarbinātā amata stāvokli personiskā labuma gūšanai, ievērojot demokrātiskas un tiesiskas valsts principu īstenošanu SPKC darbībā.

5. SPKC DARBĪBAS REZULTĀTI

5.1. Darbības virziens - sabiedrības veselības monitorings, neinfekcijas slimību uzraudzība un sabiedrības veselību ietekmējošo faktoru izvērtēšana

1. Sagatavoti 4 pašvaldību veselības profili - par Cēsu, Ludzas un Dobeles novadiem un aktualizēts Ventspils pilsētas profils.
2. Sagatavots analītisks ziņojums par sabiedrības veselības tendencēm Latvijas simtgades kontekstā "Pārskats par Latvijas iedzīvotāju veselību 100 gadu periodā".
3. Aprēķināti Potenciāli zaudētie mūža gadi Latvijā 2017.gadā, sagatavots [ziņojums](#).
4. Organizēta, koordinēta un veikta Latvijas iedzīvotāju (vecumā no 15 līdz 74 gadiem) veselību ietekmējošo paradumu pētījuma 2018.gada aptauja, sagatavots tehniskais ziņojums par aptaujas datu savākšanas procesu.
5. Organizēta, koordinēta un veikta Bērnu antropometrisko parametru pētījuma 2018./2019.mācību gada aptauja, sagatavots tehniskais ziņojums par aptaujas datu savākšanas procesu.
6. Organizēta, koordinēta Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma 2018./2019.mācību gada aptauja, uzsākts aptaujas datu savākšanas process. Sagatavots pētījuma aptaujas datu savākšanas sagatavošanās posma tehniskais ziņojums.
7. Sagatavots Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījuma 2017./2018. mācību gada aptaujas tehniskais ziņojums un Latvijas aptaujas datu masīvs nosūtīts pētījuma starptautiskajai datu bāzei.
8. Saskaņā ar likumu "Par narkotisko un psihotropo vielu un zāļu likumīgās aprites kārtību" sagatavoti un izdoti 6 administratīvie akti, lai piemērotu pagaidu aizliegumu jaunām psihoaktīvajām vielām.
9. Sagatavoti un SPKC mājaslapā publicēti 3 ziņojumi:
  - 10.1. Tematiskais ziņojums "[Smēķēšanas izplatība un sekas Latvijā 2017.gadā](#)";
  - 10.2. [Nacionālais ziņojums "2018.gada ziņojums par narkotikām Latvijā un Eiropā \(2016.gada dati\)";](#)
  - 10.3. Tematiskais ziņojums "[Alkohola lietošana un sekas Latvijā 2017.gadā](#)";
10. Organizēts pētījums "[Narkotiku lietošanas izplatība ieslodzījuma vietās](#)". Pētījums publicēts SPKC mājaslapā.
11. Organizēta pētījuma „Par atkarības vielu lietošanu un asociēto infekciju izplatību vīriešu, kuriem ir dzimumattiecības ar vīriešiem, populācijā” veikšana. Notiek darbs pie gala ziņojuma sagatavošanas publicēšanai SPKC mājaslapā.
12. Organizēta pētījuma „Izmaksu un sociālo izdevumu aprēķināšana psihoaktīvo vielu pieprasījuma un piedāvājuma kontekstā “veikšana. Notiek darbs pie gala ziņojuma sagatavošanas publicēšanai SPKC mājaslapā.
13. Organizēta pētījuma “Narkotiku lietošanas paradumi un tendences Latvijā 2018.gadā” veikšana. Notiek darbs pie gala ziņojuma sagatavošanas publicēšanai SPKC mājaslapā.
14. Organizēta pētījuma “Atkarību izraisošo vielu lietošanas paradumi un tendences skolēnu vidū. ESPAD 2019” veikšana.
15. Organizēts seminārs Jauno psihoaktīvo vielu agrīnās brīdinājuma sistēmas tīkla dalībniekiem un divas jauno psihoaktīvo vielu ekspertu darba grupas sēdes.
16. Nodrošināta konsultatīvā tālruņa smēķēšanas atmešanas jautājumos – 67037333 darbība un organizētas darbinieku apmācības.
17. Sagatavots e-žurnāla AIPAP numurs par aktuāliem atkarības problēmu jautājumiem, informācija izplatīta tīkla dalībniekiem un publicēta SPKC mājaslapā.

18. Saskaņā ar VM rīkojumu, nodrošināti mobilās zobārstniecības pakalpojumi attāļajās skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs lauku apvidū.
19. Veikta uzraudzība bērnu zobārstniecības aprūpes pieejamībai, īpaši Liepājā, analizējot to ietekmējošos faktoros.

5.2. Darbības virziens - sabiedrības veselības un veselības aprūpes statistiskās informācijas iegūšana, apkopošana, apstrāde un analīze

1. Nodrošināta nepārtraukta "Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu" reģistra darbība:
  - 1.1. noslēgti 20 jauni līgumi un veikti 14 grozījumi iepriekš noslēgtos līgumos ar ārstniecības iestādēm par sistēmas PREDA lietošanu, veikta sistēmas PREDA lietotāju apmācība. Nodrošināta atbalsta funkcija 1231 sistēmas PREDA lietotājiem. Kopējais sistēmas PREDA lietotāju skaits ir 2230. Izveidotas pieejas tiesības darbam ar sistēmu PREDA. 2018.gadā piešķirtas tiesības 68 jauniem sistēmas PREDA lietotājiem, veikta šo lietotāju apmācība darbam ar sistēmu PREDA. Nodrošināta C hepatīta pacientu reģistra datu ievades formas aktualizācija un reģistrā uzkrātās informācijas apstrāde atbilstoši izmaiņām C hepatīta pacienta kartē (Ministru kabineta 12.06.2018. noteikumi Nr. 327 "Grozījumi Ministru kabineta 2008. gada 15. septembra noteikumos Nr. 746.
  - 1.2. nodrošināta Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra metodiskā vadība.
    - 1.2.1.SPKC pārstāvju dalība Satiksmes ministrijas sanāksmēs par Ceļu satiksmes negadījumos smagi cietušo statistikas datu uzskaites sistēmas MAISS3+ izvērtējumu un ieviešanas iespējām; diskusijā VM par vardarbības pret bērniem atpazīšanas problēmām un starpinstitucionālās sadarbības uzlabošanu, Valsts augu aizsardzības dienestā par hroniskas saindēšanās ar pesticīdiem datu uzlabošanu Latvijā, Saeimas sociālo un darba lietu komisijas Sabiedrības veselības apakškomisijas sēdēs par aktualitātēm onkoloģijas jomā u.c.;
    - 1.2.2.Sadarbībā ar ārstniecības iestādēm un Latvijas ārstu biedrības profesionālajām asociācijām nodrošināta datu kvalitātes un pilnīguma nodrošināšanai Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrā.
2. Apkopoti un analizēti Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra dati, nodrošināti valsts un starptautisko institūciju, pašvaldību un citu organizāciju statistiskās informācijas pieprasījumi, tai skaitā Reitox fokālais punkts ar datiem EENNUC nacionālā koordinators funkcijas veikšanai un ES IDB koordinators.
3. Atbilstoši kompetencei nodrošināts darbs pie Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra vienotās informācijas sistēmas PREDA sagatavošanas integrācijai Vienotās veselības nozares elektroniskajā informācijas sistēmā (turpmāk- Veselības informācijas sistēma). Veikta reģistra datu bāzes kopijas nodošana integrēšanai Veselības informācijas sistēmā, lai nodrošinātu reģistra darbības uzsākšanu Veselības informācijas sistēmā ar 05.06.2018. Atbilstoši kompetencei ārstniecības iestādēs ir organizēta un veikta Veselības informācijas sistēmas Portāla testēšana par Reģistra datu apstrādi. SPKC savas kompetences ietvaros ir veicis sadarbību ar NVD par Reģistra funkcionalitātes nodrošināšanu.
4. Veikta veselības jomas statistiskās informācijas izvērtēšana, sagatavoti un CSP iesniegti priekšlikumi Oficiālās statistikas programmai 2017-2019 (tajā skaitā rādītāji un publicējamās informācijas detalizācija).
5. Sagatavota un publicēta "Latvijas veselības aprūpes statistikas gadagrāmata 2017".
6. Uzsākta "Medicīniskās nāves cēloņa apliecības aizpildīšanas vadlīnijas" aktualizācija.
7. Lai nodrošinātu aktuālo Starptautiskās statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas, 10. redakciju (SSK-10), uzsākta SSK-10 1.,2., un 3. sējuma aktualizācija.
8. Veikta ārstniecības personu, rezidentu un medicīnas studentu apmācība SSK-10 pielietošanā un medicīnisko nāves cēloņu apliecību izrakstīšanā.

9. Izstrādātas un SPKC mājas lapā publicētas oficiālās statistikas veidlapu (apstiprinātas ar MK noteikumiem Nr.720 "Noteikumi par oficiālās statistikas veidlapu paraugiem veselības aprūpes jomā") aizpildīšanas vadlīnijas.
10. Sadarbībā ar Euro-Peristat projekta kolēģiem sagatavota publikācija par perinatālo veselību Eiropā "European Perinatal Health Report. Core indicators of the health and care of pregnant women and babies in Europe in 2015.", kas publicēta 2018.gada novembrī un pieejama www.europeristat.com.
11. Sadarbībā ar Lietuvas Higiēnas institūta veselības informācijas centru un Igaunijas Nacionālo veselības attīstības institūtu sagatavots un publicēts "Health in the Baltic Countries 2016" 25.izdevums.

5.3. Darbības virziens - metodiskā atbalsta sniegšana ārstniecības iestādēm ārstniecības kvalitātes un pacientu drošības jautājumos, veselības aprūpes rezultātīvo rādītāju un indikatoru klāstu ārstniecības iestāžu darbības un rezultātu analīzei izstrāde un uzturēšana

1. Izveidots veselības aprūpes sistēmas veikuma novērtēšanas ietvars, izstrādāti un aprēķināti indikatori struktūras (resursu), procesa un iznākuma novērtēšanai EK projekta "Veselības sistēmas darbības novērtēšanas sistēmas izveide Slovēnijā un Latvijā" ietvaros.
2. Uzsākta ārstniecības iestāžu sniegto pakalpojumu kvalitātes un efektivitātes novērtēšanas indikatoru izstrāde:
  - 2.1. Aprēķināti ārstniecības iestādes sniegto pakalpojumu kvalitātes un efektivitātes novērtēšanas indikatori (stacionāros).
  - 2.2. Notikuši darba semināri ar profesionālām asociācijām (psihiatru, onkologu, kardiologu, neirologu), ārstniecības iestāžu pārstāvjiem, lai diskutētu par indikatoru rezultātiem, to interpretāciju.
3. Izveidota datu noliktava ar pseidonimizētiem datiem no SPKC, NVD un NMPD informācijas sistēmām.
4. Nodrošināta dalība NVD projekta "Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros" realizēšanā – dalība iepirkumu komisijās, līgumu ietvaros iesniegto nodevumu (izstrādāto klīnisko algoritmu, klīnisko ceļu un indikatoru) izskatīšanā un komentēšanā.
5. Pamatojoties uz MK 2018. gada 29. maija rīkojuma Nr. 227 "Par Veselības ministrijas padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu reorganizāciju" 3.1. apakšpunktu, 2018. gada 10. septembrī no NVD tika pārņemta klīnisko vadlīniju datu bāzes uzturēšana, atbilstoši, 2010. gada 25. maija MK noteikumiem Nr.469 "Kārtība, kādā izstrādā, izvērtē un ievieš klīniskās vadlīnijas".
6. Izstrādāti metodiskie materiāli un izglītoti ārstniecības iestāžu pārstāvji par pacientu drošību un ārstniecības kvalitāti.
  - 6.1 Izstrādāti četri metodiskie materiāli, divi no tiem publicēti SPKC mājaslapā.
  - 6.2 Noorganizētas 10 darba grupas tikšanās reizes diskusijām par pacientu drošību.
  - 6.3 24.05.-25.05. informatīvs seminārs par ķirurģisko kontrollapu.
  - 6.4 Dalība ar prezentāciju 9 informatīvos semināros reģionos ģimenes ārstiem.
7. Apzinātas un izplatītas labās prakses Latvijas ārstniecības iestādēs.
  - 7.1 Izstrādāti kritēriji labo praksi vērtēšanai. Izveidota Labās prakses piemēru iesniegšanas anketa, kurā ir ietverti arī vērtēšanas kritēriji, kas atvieglo izvērtēšanu. Forma tika saskaņota ar Kvalitātes darba grupu.
  - 7.2 Izveidota speciālā sadaļa SPKC mājaslapā Labās prakses piemēru publicēšanai, kur ir pieejama informācija un iesniegšanas anketa. 2018.gadā SPKC mājas lapā publicēti 2 labo praksi piemēri no divām ārstniecības iestādēm.

- 7.3 Noorganizēts informatīvs seminārs, lai iepazīstinātu ārstniecības iestādes ar Labās prakses piemēru datu bāzes izveides mērķiem, tālāko attīstību un Labās prakses piemēru iesniegšanas kritērijiem.
8. SPKC speciālisti piedalījās 22.11.2018. starptautiskās konferences “Kopā pret antimikrobo rezistenci” sagatavošanā un organizēšanā .
9. Uzsākta veselības aprūpes kvalitātes un pacientu drošības rādītāju sistēmas izveide.
- 9.1 Identificēti, aprakstīti un aprēķināti 49 veselības aprūpes kvalitātes un pacientu drošības rādītāji.
- 9.2 Organizēti darba semināri ārstniecības iestāžu vadītājiem par aprakstītajiem indikatoriem.
10. 2018.gada 7.jūnijā notika konference „Uzlabojot pacientu drošību un pakalpojumu kvalitāti Latvijā”, kurai tika piesaistīti ārvalstu un Latvijas lektori.
11. 2018.gada 15.septembrī noorganizēts tematisks pasākums/ aktivitāte par godu starptautiskajai pacientu drošības dienai. Pacientu drošības darba grupā tika izskatīti aktuālie jautājumi.
12. Veiktas aktivitātes un pasākumi PVO ieteikumu “Drošai ķirurģijai un anestēzijai” adaptācijai Latvijas ārstniecības iestādēs.

5.4. Darbības virziens - Veselības veicināšanas pasākumu īstenošanas koordinēšana valsts un reģionālajā līmenī

1. Organizēti veselības veicināšanas pasākumi:
  - 1.1. izglītojoši pasākumi pirmsskolas un vispārējās izglītības iestāžu 1.-2. klases izglītojamajiem par traumatisma profilaksi pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem (331 pasākumi, piedalījās 5902 dalībnieki);
  - 1.2. izglītojoši pasākumi pirmsskolas un sākumskolas vispārējās izglītības iestāžu 1–2. klašu izglītojamajiem (4 – 8 gadi) par personīgo higiēnu un pareizu roku mazgāšanu (338 izglītojošs pasākums, piedalījās 6248 dalībnieki);
  - 1.3. izglītojoši pasākumi vispārējo izglītības iestāžu 10.–12. klašu meitenēm par krūšu veselību un to pašpārbaudes pareizu veikšanu (32 pasākumi, piedalījās 503 dalībnieces);
  - 1.4. semināri iestādēs un uzņēmumos darbības vecuma iedzīvotājiem par onkoloģisko slimību agrīnu diagnostiku un ārstēšanu (26 semināri, piedalījās 586 dalībnieki).
2. Organizētas sabiedrības informēšanas kampaņas:
  - 2.1. par sauļošanās un kosmētiskā iedeguma pakalpojumu radītajiem riskiem veselībai;
  - 2.2. par cilvēka papilomas vīrusu radīto slimību risku un vakcināciju, kā arī šīs slimības profilakses jautājumiem;
  - 2.3. par organizētā vēža skrīninga būtību, sniegtajiem ieguvumiem un iedzīvotāju izpratnes veicināšanu līdzestības paaugstināšanai;
  - 2.4. par akūta miokarda infarkta un insulta simptomiem;
  - 2.5. par lēkšanu uz galvas ūdenī un jauniešu mugurkaula un galvas traumu novēršanu;
  - 2.6. par vakcināciju pret gripu (jo īpaši grūtnieču un bērnu līdz 2 gadu vecumam).
3. Tiek uzturētas veselību veicinoša satura interneta vietnes:
  - www.grutnieciba.lv
  - www.nenoversies.lv
  - www.pasivasmekesana.lv
  - www.tirizobi.lv

- www.aktivadiena.lv
- www.skaidrs.lv
- www.atpazistiinsultu.lv
- www.atpazistiinfarktu.lv

4. Sagatavoti un izplatīti informatīvi materiāli, publicēti SPKC mājaslapā:

4.1. Brošūras, bukleti, infolapas, plakāti, pastkartes, par dažādiem ar veselības veicināšanu un slimību profilaksi saistītiem jautājumiem: sirds un asinsvadu slimību profilaksi (piem., "Sirds un asinsvadu veselības formula"), fiziskajām aktivitātēm (piem., "Fizisko aktivitāšu piramīda"), personīgo higiēnu (piem., krāsojamā grāmata "Higiēnas ABC"), reprodiktīvo veselību (piem., darba burtnīca "Krūšu pašpārbaude"), infekciju slimībām (piem., "Gripa", "CPV", "Hepatīts C"), bērnu traumatisma profilaksi (piem., "Ieteikumi pedagogiem darbam ar mācību filmām par traumatisma profilaksi"), cukura diabētu un pirts kultūru kā slimību profilakses un veselības veicināšanas veidu. Kopumā izstrādāti un izplatīti 53 informatīvie materiāli, no kuriem 22 izdoti atkārtoti, savukārt 31 informatīvajam materiālam nodrošināta maketa izstrāde un pirmreizēja druka.

4.2. Infografikas – "Veselīga uztura ieteikumi veģetāriešiem", "Drošība saskarsmē ar suni", "Kā pareizi izturēties pret suni", "Zāļu droša uzglabāšana, ja mājās ir bērns", "Veselīga uztura ieteikumi grūtniecēm", "Vai esi gatavs Dziesmu un deju svētkiem" (4 gab.), "Traumas mājas un dārza darbu laikā", "Fizisko aktivitāšu piramīda", "Demence". Kopumā izstrādātas 12 infografikas.

5. Nodrošināta Nacionālā Veselīgo pašvaldību tīkla darbība. Sagatavots "Gada pārskats par Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla darbību Latvijā 2017. gadā". Līdz 2018. gada beigām tīklā iesaistījušās 112 pašvaldības. Organizēti pieredzes apmaiņas braucieni uz Krāslavu un Dobeli. Organizēti divi semināri par aktuāliem ar veselības veicināšanu un slimību profilaksi saistītiem jautājumiem, prezentēti darbības rādītāji.

6. Nodrošināta Nacionālā Veselību veicinošo skolu tīkla darbība. 2018. gadā tīklā uzņemtas vēl 16 izglītības iestādes, līdz ar to kopā 2018. gada beigās tīklā ir iesaistījušās 103 skolas, tai skaitā 9 pirmsskolas izglītības iestādes. Noorganizēts seminārs tīkla dalībniekiem par Nacionālā Veselību veicinošo skolu tīkla aktualitātēm, pieredzi veselības veicināšanā Valdemārpils vidusskolā, Sveķu internātpamatskolā un Balvu pamatskolā, kā arī par emocionālo inteliģenci un veiksmīgas komunikācijas pamatprincipiem.

7. Organizēti HIV profilakses pasākumi:

7.1. koordinēta 21 HIV profilakses punktu (turpmāk - HPP) darbība 17 Latvijas pašvaldībās;

7.2. turpināta projekta "HA-REACT" (Vienotā rīcība HIV un pavadīto infekciju profilaksē un kaitējuma mazināšanā) uzsāktās mobilās vienības darbība Rīgā un Pierīgā;

7.3. organizēts seminārs HPP darbiniekiem ar mērķi pilnveidot profesionālās kompetences (apmeklēja 12 dalībnieki);

7.4. veiktas individuālas metodiskas un praktiskas apmācības 8 HPP darbiniekiem;

7.5. koordinētas aktivitātes HPP Pasaules Tuberkulozes dienas, HIV testēšanas nedēļas un Pasaules AIDS dienas ietvaros;

7.6. nodrošināta HPP darbam nepieciešamo zāļu un medicīnisko ierīču plānošana iepirkšana, uzglabāšana, uzskaitē un sadalē;

7.7. sniegti kaitējuma mazināšanas pakalpojumi HIV inficēšanās riska grupu iedzīvotājiem SPKC HIV/AIDS konsultāciju kabinetā Klijuņu ielā 7, Rīgā.

8. Citas aktivitātes:

8.1. sagatavotas veģetāra uztura paraugēdienkartes pirmsskolas izglītības iestāžu un vispārējās izglītības iestāžu 1.-4. klases izglītojamajiem, ņemot vērā Ministru kabineta 2012. gada 13. marta noteikumus Nr. 172 „Noteikumi par uztura normām izglītības iestāžu izglītojamiem, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju klientiem un ārstniecības iestāžu pacientiem”, kas paredz, ka izglītības iestādes var nodrošināt veģetāru ēdināšanu;

- 8.2. izvietotas radio reklāmas (konsultatīvā tālruņa smēķēšanas jautājumos, par vietni www.grutnieciba.lv, par zobu higiēnas ievērošanu, par HIV eksprestesta veikšanas un HIV profilakses punktiem, par bērnu traumatisma profilaksi) atskaņošana 7 nacionālas nozīmes radio stacijās (“Radio SWH”, “Radio SWH+”, “Latvijas Radio 1”, “Latvijas Radio 4”, “TopRadio”, “StarFM”);
- 8.3. veikta video (“Ja smēķē Tu – smēķē Tavs bērns” un “Kā padarīt bērnam drošāku virtuvi”) izvietošana 4 interneta televīzijās (vietnēs advideo.lv, tvplay.lv, ism.lv/replay.lv, rus.delfi.lv).

5.5. Darbības virziens – nodrošināt epidemioloģiskās drošības pasākumus valstī, ieskaitot pretepidēmijas pasākumus infekcijas slimību perēkļos, infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzību un imunizācijas plāna koordināciju

1. Epidemioloģiskās drošības pasākumi:

1.1. Tika veikti pasākumi epidemioloģiskās drošības sistēmas optimizācijai un attīstībai t.sk.:

- 1.1.1. sniegti priekšlikumi infekcijas slimību reģistrācijas uzlabošanai;
- 1.1.2. sagatavoti priekšlikumi MK noteikumu projektam “Tuberkulozes uzraudzības un pretepidēmijas pasākumu kārtība” ar mērķi noteikt tuberkulozes epidemioloģiskās drošības pasākumus, kas veicami, lai ierobežotu tuberkulozes izplatību, kontaktpersonu apzināšanu un izmeklēšanu, tuberkulozes ārstēšanu un tuberkulozes infekcijas profilaktisko ārstēšanu, iekļaujot tajos arī jautājumus par HIV inficēto personu izmeklēšanu uz tuberkulozi un latentas tuberkulozes preventīvas ārstēšanas uzsākšanu;
- 1.1.3. izstrādāti priekšlikumi antimikrobiālās rezistences plāna projektam, lai veicinātu mērķtiecīgu un efektīvu AMR attīstības un izplatības ierobežošanu un apkarošanu, nodrošinot koordinētu iesaistīto iestāžu un organizāciju darbību;
- 1.1.4. izstrādāti priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos par jauna HIV infekcijas un AIDS saslimšanas gadījumu reģistra izveidošanu, lai uzlabotu HIV/AIDS epidemioloģisko uzraudzību;
- 1.1.5. izstrādāti priekšlikumi ieteikumiem par nevēlamo notikumu pēc vakcinācijas epidemioloģisko uzraudzību atbilstoši PVO ekspertu rekomendācijām;
- 1.1.6. sagatavoti priekšlikumi par masalu laboratoriskās diagnostikas uzlabošanu;
- 1.1.7. izstrādāti priekšlikumi grozījumiem MK 2006.gada 19. septembra noteikumos Nr. 774 “Kontaktpersonu noteikšanas, primārās medicīniskās pārbaudes un medicīniskās novērošanas kārtība”;
- 1.1.8. sagatavoti priekšlikumi MK noteikumu projektam “Noteikumu projekts par obligātajām veselības pārbaudēm un profesionālās darbības ierobežojuma piemērošanas kārtību personām, kuras nodarbinātas ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai saistītajos darbos”, lai vienkāršotu normatīvo regulējumu atbilstoši infekciju slimību riskiem, nodrošinot pakalpojuma saņēmēju un klientu aizsardzību no iespējamās inficēšanās vai saslimšanas, nonākot saskarē ar nodarbināto personu, kas veic darba pienākumus ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai saistītajos darbos;
- 1.1.9. nodrošināta C hepatīta jaunas PREDA versijas izstrāde saskaņā ar grozījumiem MK 2008. gada 15. septembra noteikumos Nr. 746 “Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība”.
- 1.2. Nodrošināta infekcijas slimību epidemioloģiskā uzraudzība, monitorings, epidemioloģiskā izmeklēšana un pretepidēmijas pasākumu organizēšana infekcijas slimību gadījumos un uzliesmojumos.
- 1.3. Nodrošināta reaģēšana uzliesmojumos un ārkārtas sabiedrības veselības situācijās.
- 1.4. Nodrošināta informācijas apmaiņa ar Eiropas Savienības Agrās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmu (EWRS), kopumā izskatot EWRS sistēmā izskatīti ES dalībvalstu 331 ziņojumi (104 ziņojumi, 139 komentāri un 88 selektīvie ziņojumi par kontaktpersonām). SPKC ievietojis EWRS

sistēmā 62 ziņojumus (2 vispārējos ziņojumus, 60 selektīvos ziņojumus; 43 par masalu gadījumiem, 14 par tuberkulozes gadījumiem, 1 par A hepatīta gadījumu, 2 par vakcīnu trūkumu).

- 1.5. Nodrošināts gripas un citu akūtu augšējo elpceļu infekciju monitorings valstī. Sagatavoti 32 nedēļu pārskati par monitoringa datu analīzi (<https://www.spkc.gov.lv/lv/statistika-un-petijumi/infekcijas-slimibas/epidemiologijas-bileteni1/gripa-un-aaei>).
  - 1.6. Nodrošināts ērcu aktivitātes monitorings, kā arī poliovīrusu un citu enterovīrusu cirkulācijas novērošana (monitorings).
  - 1.7. Sagatavoti ikmēneša pārskati par iedzīvotāju imunizāciju (12 pārskati).
  - 1.8. SPKC mājaslapā ievietota (<https://www.spkc.gov.lv/lv/profesionali/infekcijas-slimibas1/arstniecibas-personam>) informācija ārstniecības personām par infekcijas slimību aktualitātēm, t.sk. masalu epidemioloģisko uzraudzību un profilaksi, masalu uzliesmojumiem Eiropā, par enterovīrusu izraisītām infekcijām, par A hepatīta profilaksi, par valsts apmaksāto vakcināciju pret cilvēka papilomas vīrusa infekciju, pret ērcu encefalītu, par iedzīvotāju riska grupu vakcināciju pret gripu, par difterijas profilakses uzlabošanu, par Ebolas vīrus slimības uzliesmojumu u.c. jautājumiem. Regulāri atjaunota SPKC mājaslapā (<https://www.spkc.gov.lv/lv/tavai-veselibai/>) informācija un ieteikumi iedzīvotājiem un ceļotājiem par infekcijas slimību aktualitātēm, profilaksi t.sk., ērcu aktivitāti un piesardzības pasākumiem.
  - 1.9. Nodrošinātas Eiropas Epidemioloģiskās izlūkošanas (EPIS) kontaktpunkta funkcijas (EPIS STI, EPIS FWD, EPIS VPD, EPIS AMR-HAI, ELDSNet), t.sk. informācijas apmaiņa ar Eiropas EPIS tīkliem, t.sk. saņemtās informācijas izskatīšana, izvērtēšana un nepieciešamības gadījumā izplatīšana. Veikts metodiskais darbs par infekcijas slimību profilakses, epidemioloģiskās uzraudzības un imunizācijas jautājumiem ārstniecības personu zināšanu pilnveidošanai (sagatavotas 10 informatīvi metodiskās vēstules). Veikta regulāra sabiedrības informēšana plašsaziņas līdzekļos par infekcijas slimību aktualitātēm un nepieciešamajiem piesardzības pasākumiem.
2. Turpināti infekcijas slimību profilakses un kontroles pasākumi:
- 2.1. imunizācijas līmeņa un savlaicīguma analīze tika veikta 28 indikatīvajās pozīcijās. 2018.gadā imunizācijas līmeņa uzlabojums salīdzinājumā ar 2017. gadu vērojams 11 pozīcijās: (<http://www.spkc.gov.lv/parskats-par-iedzivotaju-imunizaciju/>);
  - 2.2. 2018.gadā reģistrēti 25 saslimšanas gadījumi ar masalām, kas saistīts ar masalu saslimšanas gadījumu pieaugumu visās Eiropas valstīs. Masalu gadījumi galvenokārt rodas nevakcinētās populācijas dēļ. No 2017.gada februāra līdz 2018.gada 31.janvārim Eiropā bija novērots liels masalu uzliesmojums ar 70 nāves gadījumiem. Ņemot vērā vakcinācijas aptveri Latvijā – 97,8% un operatīvu epidemiologu rīcību masalu saslimšanas gadījumu epidemioloģiskajā izmeklēšanā (kontaktpersonu apzināšanā), masalu izplatīšanās valstī tika ierobežota. Apzinātas kontaktpersonas septiņos lidojumos saistībā ar masalu gadījumiem;
  - 2.3. samazinājies reģistrēto difterijas gadījumu skaits (divi gadījumi salīdzinājumā ar vidējo gadījumu skaitu 9,2 pēdējo piecu gadu laikā);
  - 2.4. samazinājies epidēmiskā parotīta gadījumu skaits (divi gadījumi salīdzinājumā ar vidējo gadījumu skaitu 11,4 pēdējo piecu gadu laikā);
  - 2.5. salīdzinājumā ar 2017. gadu samazinājies saslimstība ar akūtu B un jaunatklāto hronisko B un C hepatītu;
  - 2.6. par 131 gadījumu salīdzinājumā ar 2017.gadu samazinājies reģistrēto saslimšanas gadījumu skaits ar ērcu encefalītu – 169 gadījumi;
  - 2.7. samazinājies Laimas slimību gadījumu skaits - 481 salīdzinājumā ar vidējo gadījumu skaitu pēdējos piecos gados – 501.

Pretepidēmijas pasākumu un infekcijas slimību epidemioloģiskās uzraudzības kvantitatīvie rādītāji 2018. gadā

Pasākums	Apjoms
Ārstniecības personu un laboratoriju steidzamo paziņojumu par infekcijas slimību gadījumiem reģistrācija t.sk., paziņojumi Par TB un paziņojumi par HIV	24 890 t.sk. TB, HIV/AIDS un nāves gadījumi
Objektu skaits, kur veikta epidemioloģiskā izmeklēšana un organizēti pretepidēmijas pasākumi	16 371
Reģistrēti un epidemioloģiski izmeklēti uzliesmojumi	611
Infekcijas slimnieku aptauja	8 418
Kontaktpersonu noteikšana un aptaujas	11 703
Ārstniecības personu informēšana par kontaktpersonām	2 595
Kontaktpersonu laboratoriskā pārbaude	729
Vides paraugu laboratoriskā pārbaude	241
Ērču paraugu izmeklēšana ērču encefalīta vīrusa, borēliju un ērlīiju noteikšanai	72

Tabula nr. 10

Imunizācijas koordinēšanas kvantitatīvie rādītāji 2018. gadā

Pasākums	Apjoms
Izvērtēti un apkopoti vakcinācijas iestāžu vakcīnu pasūtījumi un pārskati par vakcīnu izlietojumu	15 756
Zāļu lieltirgotavām noformēti vakcīnu pasūtījumi, t.sk. papildus pasūtījumi	647
Izvērtēti un apkopoti ārstniecības iestāžu "Pārskati par Imunizācijas valsts programmas ietvaros vakcinētām personām"	1 313
Bērniem nodrošināta valsts apmaksātā vakcinācija pret ērču encefalītu šīs slimības augsti endēmiskajās teritorijās (vakcināciju skaits)	18 850
Vakcinācijas izraisīto komplikāciju epidemioloģiskā izmeklēšana	13
Metodiskās vēstules ārstniecības iestādēm par imunizācijas jautājumiem	10

6. SPKC REALIZĒTAIS EIROPAS SOCIĀLĀ FONDA 9.2.4.2.PASĀKUMA PROJEKTS

Slimību profilakses un kontroles centrs 2017. gada 25. aprīlī parakstīja Vienošanās ar Centrālo finanšu līgumu aģentūru par Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda projekta „Slimību profilakses un kontroles centra organizēti vietēja mēroga pasākumi sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei pašvaldībās” ieviešanu 9.2.4. specifiskā atbalsta mērķa „Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem” 9.2.4.2. pasākuma „Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei” ietvaros.

Projekts tiek realizēts Aizputes, Babītes, Baldones, Dundagas, Durbes, Engures, Ērgļu, Garkalnes, Ikšķiles, Inčukalna, Krimuldas, Līgatnes, Lubānas, Mālpils, Mērsraga, Nīcas, Pārgaujas, Priekuļu, Salacgrīvas, Sējas, Tērvetes, Vaiņodes, Viļānu un Zilupes novadu pašvaldību iedzīvotājiem, jo īpaši teritoriālās, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem.

Tika organizēti pasākumi:

1.Par fiziskām aktivitātēm:

- izglītojoši un praktiski vingrošanas vai nūjošanas pasākumu kopumi iedzīvotājiem vecākiem par 54 gadiem;
- izglītojošu nodarbību (pasākumu) kopums bērniem fiziskās sagatavotības stiprināšanai un pareizas elpošanas tehnikas apguvei;
- pasākumi visu vecuma grupu iedzīvotājiem fizisko aktivitāšu veicināšanai un paaudžu saliedētībai.

2.Par veselīgā uztura principiem:

- izglītojošās rotaļu nodarbības pirmsskolas izglītības iestāžu un vispārējo izglītības iestāžu sākumskolas klašu (5–8 gadus veci bērni) izglītojamajiem par veselīga uztura pamatprincipiem;
- praktiskas nodarbības par veselīgu, garšīgu, ekonomisku un radošu ēdienu pagatavošanu;
- izglītojošs pasākums „Veselīga uztura olimpiāde” vispārējo izglītības iestāžu 3.–4. klašu skolēniem par veselīga un sabalansēta uztura jautājumiem.

3.Par seksuālo un reproduktīvo veselību:

- izglītojošo nodarbību (pasākumu) kopumi skolēniem par seksuālās un reproduktīvās veselības jautājumiem.;
- izglītojošs pasākums sievietēm par sieviešu reproduktīvās veselības jautājumiem.

4.Par garīgo (psihisko) veselību:

- lekcijas par psihisko veselību un tās veicināšanu;
- nodarbību (pasākumu) kopums bērniem un pusaudžiem (7.–9. klase) par pozitīvas savstarpējās komunikācijas veidošanu un konfliktu risināšanu ņirgāšanās profilaksei.

5.Par atkarību mazināšanu:

- seminārs par bērnu un pusaudžu atkarību izraisošo vielu lietošanas un procesu atkarības pazīmju agrīnu atpazīšanu, profilaksi un palīdzības iespējām;
- izglītojošu nodarbību (pasākumu) kopums pusaudžiem (8.–9. klase) par smēķēšanas, alkoholisko dzērienu un narkotiku lietošanas kaitīgo ietekmi un sekām.

6.Slimību profilakses pasākumi:

- izglītojošu pasākumu kopums („Veselības grupa”) iedzīvotāju veselības izglītības veicināšanai un veselības paradumu maiņai, ietverot arī mērījumu veikšanu sirds un asinsvadu slimību riska faktoru noteikšanai (ķermeņa masas indeksa, asinsspiediena, glikozes, holesterīna līmeņu ekspresdiagnostika).

7. SPKC REALIZĒTĀ STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

1. Tika nodrošināta dalība vairāku ES projektu realizācijā:
  - 1.1. dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā Vienotas rīcības projektā par vakcināciju;
  - 1.2. dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā Vienotas rīcības projektā garīgajā veselībā un labklājībā, darba pakotnē "Vienota rīcība pret depresiju, ietverot rīcību pašnāvību profilaksei" - projekts Nr. 2012 2202 "Uz pieprasījumiem balstīta rīcība pret depresiju, iekļaujot rīcību pašnāvību profilaksei." (MH-WB);
  - 1.3. dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā Vienotās rīcības projektā par uzturu un fizisko aktivitāti, darba pakotnēs "Izplatīšana", "Novērtēšana" un "Veselīgas vides caur integrētām pieejām" - projekts Nr.677063 "Vienotā rīcība par uzturu un fiziskajām aktivitātēm" (JANPA);
  - 1.4. dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā Vienotās rīcības projektā Nr.677024 "Veicināt rekomendāciju attiecībā uz reto slimību politiku, informāciju un datiem ieviešanu" (RD-ACTION);
  - 1.5. Dalība Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta programmas 2017-2020 atbalstītā projektā (Grant Agreement: SRSS/S2017/019) "Veselības sistēmas darbības novērtēšanas sistēmas izveide Slovēnijā un Latvijā", nodrošinot projekta operatīvās darba grupas darbību un projekta uzdevumu realizāciju;
  - 1.6. Dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā projektā "Vienotā rīcība par veselības informāciju virzoties uz ilgtspējīgu ES veselības informācijas sistēmu, kas atbalsta valsts zināšanu, veselības pētniecības un politikas veidošanu" (Joint Action on Health Information towards a sustainable EU health information system that supports country knowledge, health research and policy-making). (Grant Agreement Number: 801553 – InfAct – HP-JA-2017);
  - 1.7. dalība Ziemeļu dimensijas partnerības projektā "Starptautiskais priekšlaicīgas mirstības un tās cēloņu salīdzinājums Ziemeļu dimensijas partnerības dalībvalstīs izmantojot potenciāli zaudēto dzīves gadu (PYLL) indikatoru";
  - 1.8. dalība Ziemeļu dimensijas Sabiedrības veselības un sociālās labklājības partnerības (NDPHS) Cietumu veselības ekspertu grupas darbā.
2. Starptautiskās sadarbības jomā SPKC nodrošināja:
  - 2.1. Informācijas apmaiņu ar Eiropas Savienības Agrās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmu (EWRS), izskatot kopumā 306 ES dalībvalstu ziņojumus un komentārus par situāciju Eiropā un pasaulē;
  - 2.2. Eiropas epidemioloģiskās izlūkošanas un informācijas sistēmas (EPIS) kontaktpunkta funkcijas un starptautiskās epidemioloģiskās situācijas izvērtēšana;
  - 2.3. epidemioloģiskās uzraudzības fokālā punkta funkcija Latvijā, piedaloties ECDC TESSy jeb Eiropas uzraudzības sistēmas (The European Surveillance System) datu bāzes uzturēšanā; nodrošināta datu atbilstības pārbaude, datu pārstrāde atbilstoši TESSy kodēto lielumu un formāta prasībām, un ievadīšana TESSy sistēmā atbilstoši ECDC datu pieprasījuma kalendāram;
  - 2.4. dalību Ziemeļu dimensijas Sabiedrības veselības un sociālās labklājības partnerības (NDPHS) ekspertu grupu darbā;
  - 2.5. dalību Starptautiskā skolēnu veselības paradumu pētījuma (Health Behaviour in School-Aged Children (HBSC) Study) koordinācijas padomē un pētījuma tematiskajās darba grupās;
  - 2.6. dalību PVO Eiropas bērnu aptaukošanās pārraudzības iniciatīvas (WHO European Child Obesity Surveillance Initiative (COSI)) starptautiskajā koordinācijas komitejā, plānojot iniciatīvas norisi un paplašināšanos, veidojot un uzlabojot pētījuma metodiku, protokolu un anketas. Nodrošināta dalība starptautisko zinātnisko publikāciju veidošanā.

- 2.7. Informācijas apmaiņas darbs Eiropas galveno zobārstu padomē (CECDO), kā arī dalība ES prezidējošo valstu organizētajās CMO, CDO un CNO sanāksmēs.
- 2.8. Valsts specializētā centra funkciju dalībai Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra uzturētajā Eiropas informācijas tīklā par narkotikām un narkomāniju (Reitox);

8. SPKC KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

SPKC ārējā komunikācija tiek organizēta, atbilstoši iestādes mērķiem, uzdevumiem un funkcijām, informējot sabiedrību par SPKC kompetencē esošajiem jautājumiem. Tāpat SPKC sniedz informāciju un sadarbojas ar profesionālajām asociācijām, biedrībām u.c. nevalstiskajām organizācijām, kā arī citām valsts un pašvaldības mēroga iestādēm.

SPKC komunikācijā ar sabiedrību galveno lomu ieņem informācijas skaidrošana – atbilžu sniegšana uz konkrētiem iedzīvotāju un masu mediju jautājumiem par veselības veicināšanu un slimību profilaksi, kā arī epidemioloģiskās uzraudzības datiem u.c. sabiedrības veselības rādītājiem.

Lai gan lielākā daļa informācijas par SPKC darbu kopumā un aktualitātēm tiek ievietota SPKC mājaslapā www.spkc.gov.lv, arvien vairāk SPKC izmanto arī sociālo tīklu kontus. SPKC pārvalda kontus piecās platformās – www.draugiem.lv, www.facebook.com, www.twitter.com, www.instagram.com, un www.youtube.com. Sociālie tīkli sniedz papildus iespējas veiksmīgāk realizēt SPKC funkcijas, kas attiecas gan uz infekcijas slimību izplatības ierobežošanu, gan veselības veicināšanas pasākumu realizēšanu.

SPKC ikdienā sadarbojas ar masu mediju pārstāvjiem, veicinot korektas informācijas par SPKC kompetencē esošajiem jautājumiem atspoguļošanu plašsaziņas līdzekļos. Pārskata periodā SPKC speciālisti sniedza vairāk, kā 250 intervijas un rakstiskas atbildes, SPKC viedokļi televīzijām, radio, drukātajiem medijiem latviešu, krievu un angļu valodās. Kopējā publicitāte 2018.gadā sasniedza 9191 publikācijas dažādos mediju segmentos.

Pārskata periodā tika organizētas arī citas sabiedrības informēšanas aktivitātes, t.sk. SPKC speciālistu dalība preses konferencēs par infekcijas un neinfekciju slimību izplatību un profilaksi, organizētas ekspertu diskusijas tiešraidēs.

9. SPKC 2019. GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI

Nozīmīgākās SPKC aktualitātes un plānotie veicamie uzdevumi 2019. gadā:

- Piedalīties ESF darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.4. specifiskā atbalsta mērķa “Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem” 9.2.4.1. pasākuma “Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” un 9.2.4.2. pasākuma “Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei” īstenošanā.
- Sniegt metodisko un informatīvo atbalstu VM ESF projekta 9.2.4.1. pasākuma „Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” plānoto pētījumu īstenošanā.
- Sniegt metodisko un informatīvo atbalstu VM ESF projekta 9.2.4.1. pasākuma „Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” plānoto pētījumu īstenošanā.
- Turpināt darbu NVD projekta “Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros” realizēšanā – dalība jauno iepirkumu komisijās un jau noslēgto līgumu ietvaros iesniegto nodevumu (izstrādāto klīnisko algoritmu, klīnisko ceļu un indikatoru) izskatīšanā un komentēšanā.
- Nodrošināt Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla darbību un Nacionālā Veselību veicinošo skolu tīkla darbību.
- Organizēt izglītojošus pasākumus, sabiedrības informēšanas kampaņas un sagatavot informatīvus materiālus, tai skaitā izglītojošus video par veselības veicināšanas jautājumiem. Turpināt HIV profilakses pasākumu organizēšanu.
- Turpināt piedalīties Eiropas Komisijas līdzfinansētajos Vienotās rīcības projektos:
  - Vienotā rīcība par veselības informāciju;
  - Vienotā rīcība vakcinācijas jomā.
- Piedalīties Ziemeļu dimensijas Sabiedrības veselības un sociālās labklājības partnerības (NDPHS) ekspertu grupas darbā.
- Pētījuma gala ziņojuma sagatavošana par narkotiku lietošanas izplatību problemātisko narkotiku lietotāju vidū.
- Organizēt pētījuma veikšanu par atkarības izraisošo vielu lietošanas izplatību iedzīvotāju vidū.
- Organizēt pētījuma veikšanu par narkotiku līmeni notekūdeņos Rīgā.
- Pētījuma gala ziņojuma sagatavošana, kurā tiek publicēti ekonomiski aprēķini par narkotiku lietošanas radītiem izdevumiem un sociālajām izmaksām piedāvājuma un pieprasījuma kontekstā.
- Sagatavot divus tematiskos ziņojumus atkarību jomā.
- Sagatavot un publicēt ģeotelpiskus veselības jomas datus Latvijas ģeoportālā.
- Aprēķināt un analizēt priekšlaicīgas mirstības rādītājus.
- Sagatavot statistikas datus un analītisku informāciju pašvaldību līmenī, tajā skaitā 3 pašvaldību veselības profilus (faktu lapas).
- Veikt Latvijas iedzīvotāju (vecumā no 15 līdz 74 gadiem) veselību ietekmējošo paradumu pētījuma 2018. gada aptaujas datu analīzi un sagatavot pētījuma ziņojumu.
- Veikt Bērnu antropometrisko parametru un skolu vides pētījuma 2018./2019. mācību gada aptaujas datu analīzi un sagatavot pētījuma ziņojumu.
- Pabeigt Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma 2018./2019. mācību gada aptaujas datu savākšanu, veikt aptaujas analīzi un sagatavot pētījuma ziņojumu.

- Veikt Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījuma 2017./2018. mācību gada aptaujas analīzi un sagatavot pētījuma ziņojumu.
- Turpināt darbu pie veselības aprūpes kvalitātes un pacientu drošības rādītāju sistēmas izveides.
- Sagatavot publikāciju „Latvijas veselības aprūpes statistikas gadagrāmata 2018”.
- Pabeigt Starptautiskās statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas 10.redakcijas 1., 2.un 3.sējuma atjaunošanu.
- Izstrādāt un nodrošināt Starptautisko statistisko slimību un veselības problēmu klasifikāciju SPKC mājas lapā ar diagnožu meklētāju.
- Nodrošināt Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta programmas 2017.–2020. atbalstītā projekta Nr.SRSS/S2017/019 “Veselības sistēmas darbības novērtēšanas sistēmas izveide Slovēnijā un Latvijā” operatīvās darba grupas darbu.
- Turpināt īstenot vienotu politiku infekcijas slimību uzraudzības un profilakses jomā, lai mazinātu Latvijas iedzīvotāju saslimstību ar infekcijas slimībām.
- Pilnveidot infekcijas slimību profilakses un kontroles sistēmu, t.sk.:
  - izstrādāt priekšlikumus grozījumiem Epidemioloģiskās drošības likumam;
  - sagatavot priekšlikumus grozījumiem normatīvajā aktā par pieaugušo vakcinācijas aptveres pret difteriju iekļaušanu darba kvalitātes kritērijos un laboratoriskiem izmeklējumiem;
  - izstrādāt priekšlikumus rekomendācijām ārstniecības iestāžu asins kabinetiem, VADC, asins sagatavošanas nodaļām un citiem asins transplantācijā iesaistītajiem darbiniekiem par laboratorisko izmeklējumu interpretāciju un informācijas sniegšanu;
  - piedalīties priekšlikumu izstrādē par tuberkulozes diagnostikas kārtību;
  - izstrādāt priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos par jauna HIV infekcijas un AIDS saslimšanas gadījumu reģistra izveidošanu un tehnisko risinājumu;
  - sagatavot vakcīnu un šļirču iepirkuma projektu 2018.-2019. gadam.
- Koordinēt un veicināt valsts politikas īstenošanu imunizācijas jomā, t.sk.:
  - turpināt sabiedrības izglītošanu un pilnveidot ārstniecības personu zināšanas par infekcijas slimību profilakses pasākumiem, t.sk. par imunizāciju;
  - koordinēt bērnu vakcināciju pret ērcu encefalītu augsti endēmiskajās teritorijās.
- Turpināt sadarbību ar Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru, Pasauls Veselības organizāciju, Eiropas Komisiju epidemioloģiskās uzraudzības, agrās brīdināšanas un reaģēšanas jomā.